

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“
СКОПЈЕ

бул. „Гоце Делчев“ бр. 9А, 1000 Скопје, Р. Македонија

Деканат: +389 2 3240 401, Централа: +389 2 3240 400

Факс.: +389 2 3223-811

Бр.

07-2409/27
25-12-2014

Скопје

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
СКОПЈЕ

Причина:	25-12-2014		
Орг. Едини	Бр.	Присл.	Вреќа/Одг.
02	1333		

До

Проф. д-р Велимир Стојковски, ректор
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“

Почитуван ректоре,

Во врска со Вашиот допис бр. 02-1333/3 од 18.12.2014 година Ве известуваме дека Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје свика вонредна седница на Наставно-научниот совет што се одржа на 24.12.2014 година и исцрпно ги разгледа сублимираните ставови од членовите на Катедрите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје за Предлог на Закон за високообразовните установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование и предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот на високото образование и едногласно ги усвои.

Во прилог Ви ги доставуваме сублимираните ставови на Ваша надлежност и Ве известуваме дека членовите на Наставно-научниот совет бараат од Вас како ректор на највисокорангираната образовна институција во РМ да се обратите до надлежните институции со барање за итно одложување на собраниската расправа во однос на усвојувањето на предлог-законите и, исто така, да се вклучите во расправата.

ДЕКАН
на Филолошкиот факултет
проф. д-р Славица Велева

Во врска со дописот бр. 02-1333/3 од 18.12.2014 од МОН ве известуваме дека **сите единаесет катедри** на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје во писмена форма се изјаснија дека **едногласно и категорично ги отфрлаат двата предлог-закон** и тоа: 1) Предлог-законот за високообразовните установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование; и 2) Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за високото образование, врз основа на следниве аргументи:

Иако е даден нереално кус рок за „јавна расправа“ по предлог-измените на наведените закони и иако сме свесни дека нашите мислења и ставови одат паралелно со активностите за собраниската расправа во врска со предлозите, сметаме дека како институција, која има значаен удел во темелите на високото образование во Република Македонија, имаме должност и обврска кон претходните и кон идните генерации филолози да ги изнесеме нашите ставови и мислења.

Предложените измени и дополнувања се косат со Уставот на Република Македонија, конкретно со три члена: **член 44** („секој има право на образование“ и „образованието е достапно на секого под еднакви услови“), **член 46** (со кој на Универзитетот му се гарантира автономија), како и **член 47** (со кој се гарантираат слободата и правата што произлегуваат од научното и од други видови интелектуално творештво).

СТАВ ВО ОДНОС НА ПРВИОТ ПРЕДЛОГ-ЗАКОН

Сметаме дека **Предлог-законот за високообразовните установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование** е потполно неприфатлив, противуставен, дискриминирачки и штетен. Со него се омаловажуваат кадарот и дипломата на Филолошкиот факултет, се девалвираат знаењето и искуството на професорите, се поништува досегашниот труд и напредокот во полето на филологијата и наставата на мајчин и на странски јазик, заради што Предлог-законот категорично го отфрламе со следните аргументи:

1. Одредбите се **противуставни** бидејќи со нив министерот за образование и наука добива надлежности кои му припаѓаат на Универзитетот (определување студиски програми, утврдување звања со кои се стекнуваат студентите, уредување на начините и содржините за изведување на дипломскиот испит, директно мешање на министерот во давањето согласност за формирање комисији за избор и реизбор). Како што е познато, студиските и предметните програми ги изготвуваат наставниците што ја изведуваат студиската програма и ги имаат сите потребни квалификации и стручни компетенции за својата научна област. Вклучувањето на Бирото за развој на образованието, чии соработници не се компетентни за прашања од областа на високото образование, во процесот на акредитирање на студиските програми, претставува директен упад во

автономијата на Универзитетот. За одобрувањето на студиските програми *исклучиво* треба да е надлежен Одборот за акредитација.

2. Одредбите се **противуставни** бидејќи не се почитува правото на еднаквост на сите факултети при добивање акредитација за студиските програми. Со овие измени, наставните факултети се девалвирани затоа што за акредитацијата на нивните студиски програми се дава преголемо овластување на Бирото за развој на образованието (што функционира како тело за основно и за средно образование), а покрај тоа треба и одобрение од стручната комисија што ја формира министерот. Сметаме дека одобрувањето на студиските програми за наставните насоки треба да останат исклучително во надлежност на Одборот за акредитација и евалуација, стручно тело при МОН, надлежно за високообразовните институции.

3. Предлогот за формирање Академија за наставници ги **обезвреднува** дипломите кои ги издаваат тековните наставни факултети во Република Македонија.

4. МОН **неуставно** инсистира на англискиот јазик како еден од главните предуслови за наставници, со што се негираат и се обезвреднуваат националните јазици (особено македонскиот), што се коси со Законот за заштита и употреба на македонскиот јазик. Потсетуваме дека до пред некоја година македонскиот јазик беше задолжителен за сите наставни насоки на високообразовните институции.

5. **Нарушување** на академската слобода заради барањето на МОН за задолжително користење зададена, преведена стручна литература од соодветната област.

6. **Дискриминација** на студентите во однос на критериумите за упис на различни факултети (полагање математика, странски јазик) што се сведува на дуплирање на државната матура, како и во однос на стипендирањето.

7. Предложените измени се **дискриминирачки, навредливи и нехумани**, а истовремено претставуваат и **противзаконско нарушување на приватноста** (предлогот за снимање на приемниот испит и негово емитување во живо).

8. **Дискриминација** на наставно-научниот кадар при изборот во звање на наставните насоки во однос на колегите од другите насоки (полагање тестови за англиски јазик на секои три години, тест на личност и тест за интегритет, задолжително објавување на труд во списание со импакт-фактор во последните три години).

9. **Дисквалификација** на тековните наставно-научни кадри и непочитување на актуелните критериуми за избор во звање (лице кое докторирало на универзитет од Шангајската листа автоматски се избира во звањето).

СТАВ ВО ОДНОС НА ВТОРИОТ ПРЕДЛОГ-ЗАКОН

Вториот Предлог-закон за изменување и дополнување на Законот за високото образование е во целост неприфатлив, противуставен, дискриминирачки и штетен за Универзитетот, а со тоа и за Филолошкиот факултет „Блаже Конески“. Имено, Предлог-законот претставува:

1. **Дискредитирање и девалвирање** на интегритетот на македонските наставно-научни кадри (по автоматизам наставно-научни и раководните кадри на универзитетите и факултетите да бидат лица кои се странски државјани).

2. **Не се земени предвид укажувањата и аргументите** дека филолошките науки во центарот на своето истражување ги третираат јазиците како еднакви и не се дава доминација на еден јазик, како што е во случајов на англискиот. Филолошкиот факултет зазема посебно место бидејќи професијата врзана за јазик налага дека научно-стручниот кадар бездруго одлично го познава странскиот јазик. Предлогот за проверка на јазични познавања е понижувачки и навредлив, затоа што врвни експерти за странски јазик треба да полагаат тест во институција од понизок ранг, а евентуално и пред своите бивши студенти.

Се поставува прашањето зошто да се познава токму англискиот јазик за да се предаваат националните јазици и книжевности (македонски, албански, турски, и слично). Истовремено, иако научните кадри што истражуваат од областа на **филолошките науки се изземени од обврската** да објавуваат трудови во списанија со „импакт фактор“, тие се изземени САМО во третиот циклус (што е највисок степен на универзитетски студии), а не се изземени во првиот и во вториот циклус универзитетски студии (член 95А од ЗВО). Поради специфичниот стручен профил на наставно-научниот кадар на Филолошкиот факултет, во согласност со Законот за високо образование, кадарот беше ослободен од објавување на научни трудови во списание со импакт-фактор. Поради таа околност, потребно е да се ревидира новата одредба за објавување трудови во списанија со импакт-фактор со која наставниците се ставаат во нерамноправна положба.

3. **Непознавање** на терминологијата. Научниот назив master of arts е погрешно наведен како master of science.

4. **Девалвирање на работата на универзитетите.** Државниот испит, како што е предложен, претставува оспорување на стекнатите знаења. Освен тоа, државниот испит е навреда за високото образование, од причина што е предвидено да се состои од прашања со понудени одговори базирани на меморирања. **Потенцираме** дека повеќе години наназад сите дипломирани на Филолошкиот факултет веќе се подложени на државни испити што со успех ги совладуваат. Имено, дипломираните студенти на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и досега се подложуваат на проверка на стручната оспособеност со полагањето низа државни испити: лекторскиот испит (преку Министерството за култура), стручниот испит што е услов за вршење наставна дејност

(испитот се спроведува преку Министерството за образование и наука), како и стручниот испит за судски преведувач (спроведуван од Министерството за правда).

Заклучок. Гледајќи ги сите предложени измени останува прашањето како очекуваме нашите дипломи да се вреднуваат и да се признаваат во странство кога со овие измени тие се обезвреднуваат и нивниот квалитет се доведува во прашање во нашата сопствена земја.